

*Михайлишин Тетяна Юріївна,
студентка 3-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Фомічова Н.В.*

ПУБЛІЧНА ОБІЦЯНКА ВИНАГОРОДИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНКУРСУ. ОСОБЛИВОСТІ ВІДНЕСЕННЯ ЗАКРИТОГО КОНКУРСУ ДО ПОЗАДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Актуальність цієї теми полягає у детальному вивченні та аналізі віднесення закритого конкурсу до недоговірних зобов'язань, адже велика наукова база суперечить положенням чинного законодавства про віднесення закритого конкурсу до недоговірних зобов'язань та пропонує свої бачення щодо цього питання.

Законодавець відносить публічну обіцянку винагороди за результатами конкурсу до недоговірних зобов'язань та визначає її місце в Розділі III Підрозділі 2 Главі 78 Цивільного кодексу України 2003 року (далі ЦК України).

Конкурс в буквальному перекладі з латини означає зіткнення, зустріч. У цивільному праві – змагання кандидатів, претендентів на виявлення кращих на право організації і (або) здійснення діяльності, направленої на досягнення яких-небудь соціально-корисних цілей (Л.В. Тихомирова, М.Ю. Тихомиров) [2].

В законодавстві немає конкретного визначення закритого конкурсу, проте згідно статті 1150 ЦК України, право на оголошення конкурсу має фізична або юридична особа, конкурс оголошується публічно через засоби масової інформації (або іншим чином) та засновник конкурсу має право запросити до участі в ньому персональних учасників. Отже закритий конкурс на відміну від відкритого відрізняється складом учасників, які є персонально запрошеними.

Проте існують і інші думки з приводу закритого конкурсу та його місця в системі законодавства. Для вирішення цього питання, я вважаю за доцільне розглянути та порівняти підходи науковців, які досліджували і аналізували цивільно-правове регулювання зобов'язань із конкурсу.

Вчена Д.В. Боброва розглядала закритий конкурс як різновид договору замовлення. Тобто, замовлення на створення твору (проекту, будови), яке іноді надається кільком конкретним особам на одну й ту саму тему [3]. Проте, якщо звернутись до ЦК України, а саме до ч. 3 статті 1112, яка передбачає, що оригінал твору, створеного за замовленням, переходить у власність замовника, ми бачимо, що однією з основних умов договору замовлення є перехід права власності на створену річ замовнику. Стаття 1157 ЦК України вказує на те, що засновник конкурсу повинен повернути учаснику за пред'явленням вимоги

подану на конкурс річ. Протягом часу коли ця річ знаходиться у засновника конкурсу, він має право тільки володіти нею, а право власності на цю річ може набути у таких випадках: коли ця річ буде подарована учасником засновнику, після укладення договору купівлі-продажу та за набувальною давністю. З цього випливає, що за умовами конкурсу річ, яка подана на конкурс не стає власністю засновника конкурсу, тоді як за договором замовлення така умова є однією з істотних.

Цивіліст О.С. Йоффе вважав, що закритий конкурс передбачає собою суму окремих договорів, які укладаються з кожним із претендентів на конкурс, що мають право на оплату виконаної роботи незалежно від зайнятого ними місця у конкурсі і від прийняття рішення щодо переможця взагалі [4]. Розглядаючи закритий конкурс в рамках публічної обіцянки винагороди, яка є видом недоговірних зобов'язань, то вказівка на наявність окремих договорів є незрозумілою. Стаття 1154 ЦК України говорить про наявність переможця конкурсу, який визначається в порядку визначеному засновником конкурсу, а стаття 1151 ЦК України ч. 3 вказує на видання нагороди (премії) за результатами конкурсу, проте це також може бути надання переможцю тільки морального заохочення. Тобто умовами конкурсу не передбачено оплату кожному учаснику конкурсу та виплата нагороди або премії прямо залежить від прийняття рішення щодо переможця конкурсу.

Деякі науковці, такі як В.М. Смирнов та С.Є. Морозова спираються на твердження: якщо в закритому конкурсі пропозиція на участь в ньому адресована певному колу осіб, тобто є обмежене коло суб'єктів, то такий конкурс можна вважати приватним. Варто зазначити, що і відкритий конкурс може бути обумовлений попереднім визначенням його учасників, наприклад коли організатор конкурсу проводить попередній відбір, або коли конкурс складається з декількох етапів його проведення [5, 6].

Отже, розглянувши думки науковців, порівнявши їх з чинним законодавством та визначивши підстави віднесення закритого конкурсу до позадоговірних зобов'язань, можна зробити висновок, що місце закритого конкурсу в системі недоговірних зобов'язань є цілком обґрунтована та не потребує додаткового визначення або віднесення такого конкурсу до договірної сфери.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України від 16 квітня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. -2003. -№№ 40-44. – Ст. 356.
2. Тихомирова Л.В., Тихомиров М.Ю. Юридическая энциклопедия / Под. ред. М.Ю. Тихомирова. – М., 1998. – С.207.

3. Боброва Д.В. Зобов'язання, що виникають з публічної обіцянки винагороди (оголошення конкурсу) // Цивільне право: навчальний посібник для студентів юридичних вузів та факультетів. – С. 301.
4. Йоффе О.С. Обязательственное право. – М.: Юрид. лит., 1975. – С. 786
5. Смирнов В.Н. Конкурс в советском праве: Автореф. дис... канд. юрид. наук. – М., 1962. – 22 с.
6. Морозова С. Є. Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу // Цивільне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Т. 2: Особлива частина. – К.: Концерн «Видавничий дім» «ІнЮре», 2003. – С. 303-307.

Мужайло Станіслав Васильович,

студент 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

У наш час стрімко зростає значення інтелектуальної діяльності у соціально-економічному розвитку суспільства, актуалізується творча розумова праця як одна із найважливіших чинників підвищення інноваційно-інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств. Все це, у свою чергу, загострює проблему створення надійної та ефективної системи охорони та захисту прав інтелектуальної власності.

Слід зазначити, що проблеми, пов'язані з захистом прав інтелектуальної власності, плідно досліджували науковці Орлюк О.П., Зинов В.Г., Борохович Л.Н., Горнісевич А.М., Трохова М.В., Монастирська А.А., Харитонов Є.О., Харитонova О.І. та багато інших.

Відомо, що в Україні захист прав інтелектуальної власності забезпечуються Конституцією України, Цивільним Кодексом та іншими нормативно-правовими актами. Так, в ст.54 Конституції України зазначено, що «громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності [1]. У цій статті зафіксовані на національному рівні фундаментальні принципи прийнятої ООН Загальної декларації прав людини та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права громадян. Саме на цих принципах і ґрунтується четверта книга Цивільного кодексу